

Et lykketreff av en bok

I dag er én av skolens viktigste oppgaver å bygge det flerkulturelle samfunn. I dette perspektivet er det en lykke at menneskerettighetsaktivistene Enver Djuliman og Lillian Hjorth har levert en bok i dette "byggverket", skriver anmelderen

Hver eneste dag kommer mer enn to hundre tusen nye mennesker til verden. De ankommer uten bagasje, språk, kultur eller moral. I løpet av noen få år skal de dannes for en dag å overta – som foreldre, lærere, bønder, politikere, generaler. De nyankomne vet akkurat like mye om matematikk, genforskning, demokrati eller menneskerettigheter som steinalderbarnet gjorde. Det vil si ingenting. Alt må læres. Andre levende vesener fødes til det de *er*. De er programmerte på forhånd, og hvis de får lys og næring, vil de stort sett utvikle seg slik genene har bestemt. Mennesket fødes til å *bli*. Andre mennesker må prege oss med sin menneskelighet.

Kulturer overføres ikke gjennom blodet, men gjennom dannelsen. Derfor er sivilisasjonens hinne alltid tynn, og den må stadig bygges. Hver eneste dag.

Mot slutten av 1800-tallet fikk den norske skolen som oppgave å bygge nasjonen Norge. Elevene skulle forstå seg selv som en del av "det store vi kalder fædrelandet", og læreren skulle formidle den norske nasjonalismen med "eld i hugen".

I dag er en av skolens viktigste oppgaver å bygge det flerkulturelle samfunn. Da må vi ha kunnskaper om hverandres kulturer, om menneskerettigheter – og vi trenger å øve ferdigheter i å håndtere konflikter på en god måte.

I dette perspektivet er det en lykke at menneskerettighetsaktivistene Enver Djuliman og Lillian Hjorth, begge ansatt i mange år i Den norske Helsingforskomité, nå har laget en skattekiste av en lærebok til alle som driver opplæring innenfor disse områdene. Målsettingen er å formidle viktige kunnskaper, skape gode holdninger – og stimulere handlingsberedskap.

Styrken i denne boka er forfatternes praktiske erfaring og tilnærming. De har selv opplevd utfordringene ved å nå fram til ungdom med kunnskaper, slik at holdninger endres. (De har erfaringer fra både Balkan, Hviterussland, Russland, USA og Norge.) Forfatternes metode er *deltakende pedagogikk*. Ungdommen må motiveres og aktiveres. Først da vil de kunne forstå med både hode og hjerte. Djuliman og Hjorth har derfor laget 97 øvelser, som vi andre fritt kan overta og bruke. Selv om de fleste øvelsene er laget for barn og ungdom, kan de med små tillempninger brukes for ulike alderstrinn og målgrupper. Det redegjøres på en ryddig og oversiktlig måte for målsettingen med øvelsen, hvor lang tid den tar, hva man trenger av utstyr (som oftest svært lite), hvordan øvelsen gjennomføres steg for steg, hvilke spørsmål man kan tenke over etterpå – og hva vi kan ta med oss videre. Hele veien viser forfatterne hvordan øvelsene er relevante i forhold til dagen virkelighet.

Til hver hovedbolk finner vi et innledningskapittel om menneskerettigheter, flerkulturell forståelse og konflikthåndtering. Det gir en klar og nyttig innføring, samtidig som nødvendigheten av å arbeide med disse temaene begrunnes.

Denne boka bør finnes på alle skoler rundt omkring i landet. Det er sjelden at vi mellom to permer finner så mye viktig og spennende stoff. Som lærer er jeg Lillian Hjorth og Enver Djuliman stor takk skyldig!

Omtalt av Inge Eidsvåg

Enver Djuliman og Lillian Hjorth:
Bygg broer, ikke murer.
Øvelser i flerkulturell forståelse,
menneskerettigheter og konflikthåndtering.
(Humanist forlag, 2007)

